### 23. Mâzî Fiil (Meçhûl)

Fiiller aktif ve pasif olmak üzere ikiye ayrılır. Fâili belli olana Arapça'da ma'lûm fiil (aktif, etken fiil) denir.

***Örnekler:***

| Türkçesi | Arapçası |
|---|---|
| Bekir ata vurdu. | ضَرَبَ بَكْرٌ الْحِصَانَ |

İşi yapan fâil (Bekir) bu cümlede bellidir. Fiili ma'lûmdur. Fâili belli olmayan (pasif, edilgen) fiile ise meçhûl fiil denir.

***Örnekler:***

| Türkçesi | Arapçası |
|---|---|
| Ata vuruldu. | ضُرِبَ الْحِصَانُ |

Fâil belli olmadığından bu cümledeki fiil meçhûldür. Mâzî ma'lûm fiili meçhûl yapmak için üç harfli fiilin baş harfi ötre, ikinci harfi esre yapılır.

***Örnekler:***

| Türkçesi | Arapçası | Türkçesi | Arapçası |
|---|---|---|---|
| Yazıldı | كُتِبَ | Yazdı | كَتَبَ |
| Açıldı | فُتِحَ | Açtı | فَتَحَ |
| Bilindi | عُلِمَ | Bildi | عَلِمَ |
| İçildi | شُرِبَ | İçti | شَرِبَ |
| Yenildi | أُكِلَ | Yedi | أَكَلَ |

Meçhûl fiil cümlesinde, fâil olmadığı için cümlenin mef'ûlü, fâil yerine geçer. Arapça'da buna nâib-i fâil (failin vekili) denir ve son harfi fâil gibi ötre okunur.

***Örnek:***

| الدَّرْسُ | كُتِبَ |
|---|---|
| Naibu Fail Harekesi Zamme | Meçhul Fiil |

Meçhul mazi fiil çekimi aşağıdaki tablodaki gibidir.

| Müennesi | Türkçesi | Müzekkeri |
|---|---|---|
| ضُرِبْتُ | Ben vurdum. | ضُرِبْتُ |
| ضُرِبْتِ | Sen vurdun. | ضُرِبْتَ |
| ضُرِبَتْ | O vurdu. | ضُرِبَ |

| | | |
|---|---|---|
| ضُرِبْنَا | Biz vurduk. | ضُرِبْنَا |
| ضُرِبْتُنَّ | Siz vurdunuz. | ضُرِبْتُمْ |
| ضُرِبْنَ | Onlar vurdular. | ضُرِبُوا |
| ضُرِبَتَا | O ikisi vurdu. | ضُرِبَا |
| ضُرِبْتُمَا | Siz ikiniz vurdunuz. | ضُرِبْتُمَا |
| ضُرِبْنَا | Biz ikimiz vurduk. | ضُرِبْنَا |

***Örnekler:***

| جَمْعٌ (Çoğul) | تَثْنِيَةٌ (İkil) | مُفْرَدٌ (Tekil) | Açıklama | |
|---|---|---|---|---|
| فُتِحُوا | فُتِحَا | فُتِحَ | (مُذَكَّرٌ) غَائِبٌ (Müzekker) | Uzaktakiler |
| Onlar açıldı. | O ikisi açıldı. | O açıldı. | Türkçesi | |
| فُتِحْنَ | فُتِحَتَا | فُتِحَتْ | (مُؤَنَّثٌ) غَائِبَةٌ (Müennes) | |
| فُتِحْتُمْ | فُتِحْتُمَا | فُتِحْتَ | (مُذَكَّرٌ) مُخَاطَبٌ (Müzekker) | Yakındakiler |
| Sizler açıldınız. | Siz ikiniz açıldınız. | Seni açıldın. | Türkçesi | |
| فُتِحْتُنَّ | فُتِحْتُمَا | فُتِحْتِ | (مُؤَنَّثٌ) مُخَاطَبَةٌ (Müennes) | |
| فُتِحْنَا | فُتِحْنَا | فُتِحْتُ | (مُشْتَرَكٌ) مُتَكَلِّمٌ (Ortak) | Kendisi |
| Bizler açıldık. | Biz ikimiz açıldık. | Ben açıldım. | Türkçesi | |

***Not:*** Mazi meçhul fiili sadece فُعِلَ kalıbında bulunur. فَعُلَ kalıbında (5. bab) bulunan mazi malumların meçhulü yoktur. Bu kalıp üzerinde bulunan tüm fiillerin hepsi lazımdır. Lazım fiilin meçhulü olmaz.

***Örnekler:***

| Türkçesi | Arapçası |
|---|---|
| Öğretmen defteri öğrenciden aldı. | أَخَذَتِ الْمُعَلِّمَةُ الدَّفْتَرَ مِنَ التِّلْمِيذِ |
| Defter öğrenciden alındı. | أُخِذَ الدَّفْتَرُ مِنَ التِّلْمِيذِ |
| Takım maçı son anda kazandı. | كَسَبَ الْفَرِيقُ الْمُبَارَاةَ فِي آخِرِ لَحْظَةٍ |
| Maç son anda kazanıldı. | كُسِبَتِ الْمُبَارَاةُ فِي آخِرِ لَحْظَةٍ |

| | |
|---|---|
| Hasta ilacı içti. | شَرِبَتِ الْمَرِيضَةُ الدَّوَاءَ |
| İlaç içildi. | شُرِبَ الدَّوَاءُ |
| Hasan öğretmenlere teşekkür etti. | شَكَرَ حَسَنٌ الْمُدَرِّسِينَ |
| Öğretmenlere teşekkür edildi. | شُكِرَ الْمُدَرِّسُونَ |
| Ömer bisiklete bindi. | رَكِبَ عُمَرُ الدَّرَّاجَةَ |
| Bisiklete binildi. | رُكِبَتِ الدَّرَّاجَةُ |